

ЗДА наукобі КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 12 (748).

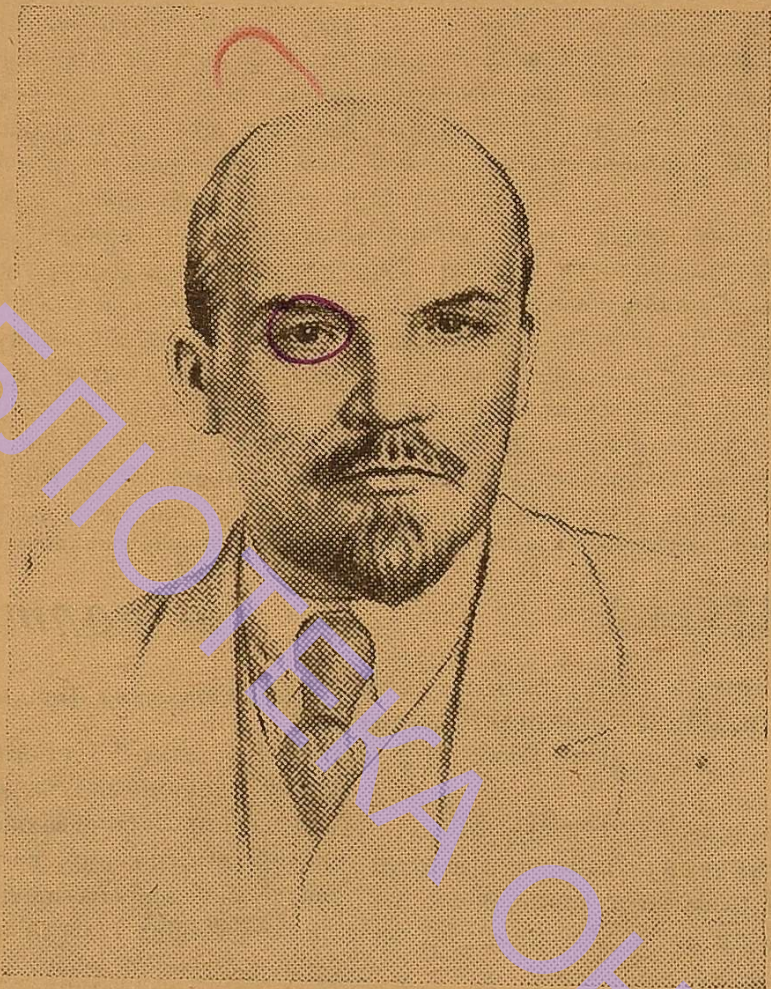
П'ятниця, 19 квітня 1963 р.

Ціна 2 коп.

Владислав НАКАЗНИЙ.

Вічно з Леніним

Ми земними йдем
материками
З ленінізму прапором ясним.
Комунізм будуюмо
з батьками.
Із синами будем жити в нім.
Ми в руках надійно землю
держимо,
Ту, що людству Леніна дала.
Він учив нас бути всюди
першими
У великих і малих ділах.
Знай: Землі сусіди необжиті,
Правди нашої пізнавши суть,
Разом з нами по своїх
орбітах
Вічний образ гордо понесуть.

МІНАЮТЬ роки, і все виразніше вималюється в нашій уяві величний образ Леніна — мислителя, геніального вченого, подум'яного революціонера і людини перевершених по красі моральних якостей.

Численні спогади про зустрічі з В. І. Леніним як вітчизняних, так і закордонних його сучасників зі-

СПОГАДИ ПРО В. І. ЛЕНІНА

брані у збірнику «Спогади про Володимира Ілліча Леніна». Він складається з трьох частин. До третьої частини включено спогади, які висвітлюють різні періоди його життя і діяльності з 1889 року і до останніх років його життя.

Збірник «В. І. Ленін та О. М. Горький» (листи, спогади, документи) містить в собі листування В. І. Леніна з О. М. Горьким та інші матеріали, які характеризують їх відносини. До другого видання збірника додатково включено ряд матеріалів, з яких деякі друкуються вперше. Високо оцінюючи тісний зв'язок О. М. Горького з життям народу, з революційною боротьбою робітничого класу, В. І. Ленін допомагав письменникові поглиблювати цей зв'язок відповідно з новими завданнями, які ставились перед робітничим класом. Значна частина листів припадає на той час, коли О. М. Горький допускав серйозні помилки філософського і політичного характеру. Ставлення В. І. Леніна до цих помилок письменника — приклад величезної принципності, що показує якого великого значення надавав В. І. Ленін творчості О. М. Горького і художній творчості взагалі, як високо цинив він роль мистецтва в житті народу.

В збірнику «О Ленине» зібрані спогади відомих зарубіжних керівників і рядових учасників міжнародного комуністичного руху, громадських і державних діячів, письменників, художників та інших людей, які зустрічалися з В. І. Леніним в різний час, починаючи з 1900 р. і до останніх днів життя.

В книзі «Пост 27» зібрані оповідання тих, хто, навчаючись на

Кремлівських курсах, зустрічався з В. І. Леніним, стояв на посту № 27, біля його квартири, хто до наших днів зберіг в пам'яті дорогі кожній радянській людині риси.

Книга С. І. Аралова «Ленин вел нас к победе» охоплює період іноземної інтервенції та громадянської війни — період, коли на чолі оборони молодого Радянської республіки стояв великий Ленін. На сторінках книги простою мовою і в доступній формі розповідається про військову діяльність Володимира Ілліча, про те, як він турбувався про створення могутньої регулярної армії, про одержання перемоги над численними ворогами нашої Батьківщини.

Стара більшовичка Л. О. Фотієва, яка протягом 15 років працювала секретарем Раднаркому під безпосереднім керівництвом Володимира Ілліча (вперше зустрілась з ним в 1904 році в Женеві), пише в книзі «Таким я помню Ленина», що в сім'ї Леніна якое надзвичайно приємно, якое особливо тепло і затишно, відносини в ній будувались на взаємній повазі і довір'ї, сердечній симпатії та високих духовних інтересах. Простотою і скромністю відзначалися смаки, звички і весь побут сім'ї В. І. Леніна. Радість і щастя життя Володимира Ілліча та Надії Костянтинівна знаходили не в матеріальних благах і розкошах, а в праці і боротьбі. Працюючи Головою Раднаркому, Володимир Ілліч залишався таким же простим і скромним, яким був у еміграції. Володимир Ілліч відкидав будь-які спроби товаришів створити йому якісь особливі умови в побуті.

Каталог особистої бібліотеки

В. І. Леніна «Бібліотека В. І. Леніна в Кремле» містить бібліографічний опис більше 8400 назв книг, журналів, газет та інших друкованих творів, дає багатий матеріал для глибокого вивчення життя і діяльності В. І. Леніна, показує, наскільки широким, справді енциклопедичним було коло його інтересів. У своїх геніальних працях він використовував, творчо і критично переробивши, все те, що створив людський розум протягом віків. В бібліотеці В. І. Леніна зібрані книги з найрізноманітніших тем. Інтереси В. І. Леніна були справді безмежні. Книги В. І. Леніна ніколи не лежали мертвим вантажем. Вони були незмінним, активно діючим знаряддям в його гігантській партійній і державній діяльності. Він користувався, крім марксистської, соціально-економічної і політичної літератури, книгами і матеріалами з промисловості, сільського господарства, транспорту, енергетики, організації праці, статистики, з різноманітних воєнних питань, з давньої історії, історії середніх віків, історії Росії, нової і найновішої історії зарубіжних країн, філософії, природознавства, літературознавства, мовознавства, з історії російського і світового живопису, музики, театру і т. д.

В особистій бібліотеці зберігається також велика кількість книг, подарованих В. І. Леніну. Це книги від державних і політичних діячів, від відомих радянських та зарубіжних письменників, вчених, людей найрізноманітніших професій і спеціальностей. Написи на книгах свідчать про те, якою гарячою любов'ю і глибокою повагою користується В. І. Ленін.

О. Ю. НОТКІНА.

Світла і радісна дата 22 квітня — день народження Володимира Ілліча Леніна. З Леніним, з його вченням та титанічною діяльністю нерозривно пов'язані великі події світової історії — перемога Жовтневої революції і побудова соціалізму в СРСР, створення світової соціалістичної системи, крах колоніалізму.

93-тю річницю з дня народження Леніна радянський народ, трудящі всього світу відзначають в обстановці наростаючого торжества комунізму. В нашій країні повним ходом перетворюється в життя Програма побудови комунізму, прийнята історичним XXII з'їздом КПРС. Міцніє співдружність соціалістичних країн та міжнародний комуністичний рух. Розгортається боротьба найширших мас проти сил імперіалістичної агресії, за дружбу і мир між народами.

Якщо соціалізм, комунізм з мрії, з наукової теорії і наукового передбачення перетворився у реальність, то це сталося перш за все завдяки тому, що КПРС, братні партії керуються ленінізмом і творчо розвивають його колективною думкою.

Духом ленінської принципності, ленінським знанням життя і розумінням головних завдань прийнята нова Програма КПРС, яка є видатним документом творчого марксизму-ленінізму. Озброєний Програмою ленінської партії, радянський народ впевнено буде світле майбутнє — комунізм.

Всьому світові відомі грандіозні досягнення радянського народу в галузі народної економіки, розвитку науки — і зокрема в справі освоєння космосу, — розвитку нашої культури. Наші трудові успіхи ще і ще раз доводять непереможність ленінських ідей.

Винятково сприятливі умови для розширення сфери впливу ленінізму, для його нових перемог створюються в зв'язку з виходом на історичну арену десятків народів, які раніше були під ярмом колоніалістів і немов би були виключені з загальноісторичного прогресу. Але з кожним кроком наближається остаточний крах колоніалізму, який передбачав ще великий Ленін.

Для простих людей всього світу слово «Ленінізм» живе поруч зі словом «мир». В. І. Ленін був видатним борцем за мир між народами; першим декретом, що його підписав Голова Раднаркому молодого Радянської республіки, був «Декрет про мир». Вірні заповітам великого Леніна, наша партія і Радянський уряд послідовно ведуть боротьбу за мир у всьому світі, проти світової термоядерної війни. І в цій великій боротьбі нас підтримують мільйони чесних людей різних країн.

22 квітня — весняне свято, і це не випадково. Адже з іменем Володимира Ілліча Леніна, у радянських людей, у всього прогресивного людства пов'язане все найдорожче, усі кращі справи, надії, сподівання. Сьогодні необзримим оком видно:

Майбутнє за ленінізмом!

—О—

На честь ленінських днів

15 квітня у Великому актовому залі відбулася зустріч студентів з старими більшовиками, які мали щастя бачити і слухати В. І. Леніна — Г. О. Козловим, членом партії з 1917 року, і В. О. Хабєревим, членом партії з 1920 року, нині персональними пенсіонерами. Дуже цікаво розповіли вони про ці незабутні роки.

Про те, як втілюються в життя ленінські ідеї, про трудові діла своїх колективів розповіли бригадир бригади комуністичної праці цеху № 6 швейного об'єднання ім. В. В. Воровського В. Дідик і секретар комітету комсомолу об'єднання А. Широкова.

НАШ КОР.

За партійність історичної науки

НА таку актуальну тему відбувся нещодавно методологічний семінар історичного факультету разом з кафедрами суспільних наук. В ньому взяли участь викладачі, аспіранти, студенти.

В доповіді завідуючого кафедрою історії КПРС доктора історичних наук І. В. Ганевича говорилось про новий підручник історії КПРС. Доповідач підкреслив, що автори підручника врахували історичні рішення XX з'їзду КПРС і постанову ЦК КПРС про подолання культу особи і його наслідків, а також постанову ЦК КПРС про завдання партійної пропаганди в сучасних умовах. В книзі вправлено ряд неточностей у висвітленні історії партії, викликаних культом особи, які мали місце в короткому курсі історії ВКП(б) 1938 року. Автори підручника багато уваги приділили висвітленню

питань ідеологічної боротьби партії проти опортунізму, ревізйонізму та інших проявів буржуазної ідеології. Фундаментально висвітлені в новому підручнику XX, XXI, XXII з'їзди КПРС.

Новий підручник історії КПРС — серйозне досягнення радянської науки. Він озброює істориків в їх роботі по вихованню молодих кадрів, в проведенні виховної і роз'яснювальної роботи серед трудящих. Говорячи про деякі проблеми історії СРСР та історіографії, доц. П. Г. Чухрій підкреслив, що в новій книзі з історії КПРС піднімаються основні методологічні питання багатьох періодів історії СРСР.

Доц. Я. М. Штернштейн відзначив, що для вивчення історії Росії

(Продовження на 2 стор.).

В. І. ЛЕНІН ПРО МОВУ І КУЛЬТУРУ МОВИ

К. Маркс і Ф. Енгельс у своїй праці «Німецька ідеологія» визначили мову, як практичну, виникли в процесі праці людей, матеріалізовану в звуках свідомість. Класики марксизму вперше в історії мовознавчої науки довели, що мова є суспільне явище, а не суто психологічне чи фізіологічне.

Думки К. Маркса і Ф. Енгельса розвивав і поглиблював у своїх працях В. І. Ленін. У відомій статті «Про право націй на самовизначення» він подав таке визначення поняття мови: «Мова є найважливішим засобом людських стосунків».

Визначаючи мову за найважливішим засіб спілкування між людьми, В. І. Ленін завжди дбав за культуру мови, за її смислову точність. Проліструємо це положення тільки декількома прикладами.

В «Доповіді про об'єднаний з'їзд РСДРП» (1906 р.) В. І. Ленін гостро критикує меншовицьку резолюцію про збройне повстання, бо в ній було сказано, що основне завдання цього збройного повстання є «вирвати права силою», а не «вирвати владу». В зв'язку з цим він писав: «В резолюції про повстання говориться не про боротьбу за владу, а про боротьбу за права! Подумайте тільки, яка неймовірна плутанина внесена була б у свідомість мас цим опортуністичним формулюванням...».

Після перемоги Жовтневої соціалістичної революції В. І. Ленін на X з'їзді РКП(б) багато уваги приділив саме поясненню слова **ухил**. У своїй промові на цьому з'їзді він говорив, що **ухил** це не є готова оформлена політична течія, ніпрямок, що **ухил** «є лише початок такого політичного напрямку, який не може лишитися без оцінки партії. І ось такий початок відступу від генеральної лінії партії, — говорив В. І. Ленін, — найточніше можна передати словом **ухил**».

Борючись за смислову точність мови, В. І. Ленін особливо не любив пустослів'я, фразерства. «Буржуазна демократія є демократія пишних фраз, урочистих слів, веломовних обіцянок, гучних лозунгів свободи й рівності, а на ділі це прикрашає несвободу й нерівність жінки, несвободу й нерівність трудящих і експлуатованих. Радянська, або соціалістична демократія, — говорив В. І. Ленін на жіночому святі в 1919 р., — відмітає геть пишні, але брехливі слова, оголошує нещадну війну лицемірству «демократів», поміщиків, капіталістів або ситих селян, які наживаються на спекулятивному продажі надлишків хліба голодним робітникам».

Та особливо В. І. Ленін не любив, коли проголошувались різні революційні фрази, гасла, чудові, захоплюючі й п'яні, але під якими не було реального ґрунту, які не відповідали реальній ситуації. В. І. Ленін застерігав окремих членів нашої партії від такого фразерства, бо «революційна фраза, — говорив він, — може погубити нашу революцію». Водночас В. І. Ленін завжди вчив нашу партію говорити народові тільки правду, бо «прикривати неприємну правду добренькими словами — найшкідливіша і найнебезпечніша річ для справи пролетаріату, для справи трудящих мас. Правді, хоч би яка вона гірка була, треба дивитися прямо в лице. Політика, яка не відповідає цій умові, є згубна політика». На жаль, ця ленінська настанова в часи культу особи не

завжди й непослідовно здійснювалась, що породило в нас таке ганебне явище, яке окузмилювання, з яким тепер наша партія веде рішучу боротьбу.

Та В. І. Ленін вів боротьбу не тільки з фразерством. В. І. Ленін взагалі радив дуже обережно поводитися з кожним словом і особливо з політично вагомими словами й не кидати їх на вітер. У відомій статті «Великий почин» (1919 р.) він писав: «Слово «комуна» у нас почало вживатися занадто легко. Усяке підприємство, засноване комуністами або з їх участю, часто-густо одразу вже оголошується «комуною», — і при цьому нерідко забувається, що **таку почесну назву треба завоювати** довгою і впертою працею, завоювати доведеним **практичним** успіхом у будівництві дійсно комуністичному».

Після Великої Жовтневої соціалістичної революції в мовах народів СРСР особливо широко почали вживатися аббревіатури (скорочені слова) та іншомовні слова. В. І. Ленін, зрозуміло, помітив широке вживання аббревіатур у російській мові і поставився до них загально негативно, особливо до вживання деяких із них. Про це

свідчить А. В. Луначарський, народний комісар освіти. Одного разу, згадує А. В. Луначарський, він у розмові з В. І. Леніном по телефону зачитав йому телеграму, в якій писалося про тяжке положення в деяких районах учительства. Телеграма закінчувалась так: «Шкрабы голодают».

«Кто-Кто?» — спросил Ленін. «Шкрабы, — ответил я ему, — это новое обозначение для школьных работников». «А я думал, это какие-нибудь крабы в каком-нибудь аквариуме. Что за безобразие называть таким отвратительным словом учителя! У него есть почетное название — народный учитель. Оно и должно быть за ним сохранено».

Як відомо, в 20-х роках у нас була запроваджена нова економічна політика — НЕП. Від аббревіатури НЕП утворилось слово **непман**.

Запровадження непу закордонно розцінювали як поразку Радянської влади, як відступ від соціалізму і вважали, що непмани згодом стануть і економічною, і політичною силою в нашій країні. З таким запитанням до В. І. Леніна звернувся кореспондент англійської газети «Манчестер гардіан»

А. Раксон у 1922 р. В. І. Ленін на його запитання відповів так:

«Слово «непман», яке Ви вживаєте, призводить до деякого непорозуміння. Це слово утворено із скороченого «неп», що означає «нова економічна політика» і додатку «ман», що означає «людина або представник цієї нової економічної політики. В газетній мові це слово виникло спочатку як жартирливе визначення дрібного торгаша або особи, що користувалася свободою торгівлі для всякого роду зловживань...». «Непман, коли вже вживати цей вислів, що далеко більше стосується до жартівливої газетної мови, ніж до галузі серйозних термінів політичної економії, виявляє далеко більше шуму, ніж це відповідає його економічній силі. Тому я побоююсь, що людина, яка застосувала б до нашого «непмана» те спрощене положення історичного матеріалізму, що за економічною силою повинна йти політична, ризикує помилитися дуже глибоко і навіть стати жертвою цілого ряду смішних непорозумінь». Так воно дійсно й було.

В. І. Ленін добре розумів, що в кожній сучасній національній мові є іншомовні слова. Він, напр., радів з того, що деякі російські сло-

ва радянської епохи стали вживатись в усіх мовах світу. «Наше російське слово «Совет», — писав В. І. Ленін, — одно з найбільш поширених, його навіть не перекладають на інші мови, а скрізь вимовляють по-російському».

Після революції, особливо в газетах і усних виступах, поширилась мода без будь-якої потреби вживати іншомовні слова, значення яких не розуміли широкі верстви трудящих, що зменшувало ідейний вплив партії на маси. В. І. Ленін помітив це і в широко відомій тепер замітці «Про очищення російської мови» (1919—1920 рр.) писав: «Російську мову ми псуємо. Іншомовні слова вживаємо без потреби. Вживаємо їх неправильно. Навіщо говорити «дефекты», коли можна сказати «недочеты» або «недостатки» або «пробелы»... Чи не пора оголосити війну каліченню російської мови?»

У піднесенні культури мови в наш час має відіграти величезну роль і мовна практика В. І. Леніна, і його теоретичні висловлювання з цих питань, призабуті й ігноровані в часи панування культу особи.

Доц. А. А. МОСКАЛЕНКО.

ХІХ СТУДЕНТЄСКА

10 квітня в університеті закінчила свою роботу ХІХ наукова студентська конференція. На конференції працювало 19 секцій і підсекцій, було заслухано більше 200 доповідей.

В роботі конференції брали участь студенти з Москви, Ленінграда, Мінська, Свердловська та інших вузів країни. Підведено підсумки наукової роботи студентів за рік, розширилися і зміцніли наукові зв'язки з вузами інших міст.

НА ХІМФАЦІ

Засідання підсекції неорганічної, аналітичної і фізичної хімії розпочалося повідомленням студентів ІІ курсу Г. Бордуса, Є. Копілевої, Б. Дрікера та студентки ІІІ курсу А. Пономаренко з питань дрібного ходу аналізу третьої, четвертої та п'ятої груп.

Робота студентки V курсу З. Жаринової «Концентрування та визначення мікроелементів у природних водах» (керівник — доц. З. П. Суранова) має певне практичне значення. Студентка визначила кількісно деякі мікроелементи у воді «Куяльник» та морській воді. Торік на студентській конференції було заслухано доповідь С. Фельдмана «Визначення срібла у відходах Одеської кінофабрики». Цього року С. Фельдман використував спектроскопічний метод досліджень срібла і зробив цікаву доповідь (керівник — проф. О. О.

Морозов). В перший день роботи конференції з доповіддю на тему «Спектрохімічне визначення бора» виступив студент V курсу Б. Антонович.

Надзвичайно цікавою була доповідь студентки А. Черненко.

На конференції були представлені роботи не тільки експериментального характеру, але і з історії хімії. Так, студент ІІІ курсу А. Сасулов розповів про роботу Писаржевського в Новоросійському університеті (керівник — Р. В. Тихонюк).

З інтересом були прослухані доповіді дипломантки К. Квасенко та студенток ІІІ курсу С. Міщенко і Л. Шеліхіної. Доповідь нашого львівського гостя Я. Ярмолюка викликала жваву дискусію при обговоренні.

НАШ КОР.

За партійність історичної науки

(Продовження. Поч. на 1 стор.)

ХІХ і початку ХХ століть автори дуже допомогли викладачам і студентам. Застосувавши принцип партійного викладу, вони яскраво висвітлили найважливіші етапи боротьби Леніна і партії за єднання сил робітничого класу і селянства в Росії напередодні революції 1905—1907 рр.

Про висвітлення в підручнику діяльності Комуністичної партії України говорив доц. П. І. Воробей. Доц. І. Г. Лебнов говорив про роль революційної теорії. Він розповів про те, якої шкоди завдав партії і країні культ особи Сталіна, про боротьбу партії з наслідками культу.

Крізь увесь зміст книги проходить докладне і глибоке висвітлення ленінської боротьби за соціалістичну революцію, розкрито питання захисту і розвитку Леніним філософії марксизму, вчення про партію, — сказав зав. кафедрою філософії доц. М. Є. Овандер. — Планомірно висвітлюється питання ідеологічної роботи партії на всіх етапах її розвитку, особливо відзначена її діяльність в зв'язку з рішеннями ХХ, ХХІ, ХХІІ з'їздів КПРС. Правда, є в підручнику деякі неточності в періодизації революційного і робітничого руху. Слід би уточнити і

деякі формулювання. А в цілому ця праця подасть величезну допомогу всім історикам, економістам і філософам в їхній роботі, допоможе ще більше посилити партійність історичної науки.

Про необхідність зосередити увагу наших істориків на основних ленінських положеннях про партійність історичних наук говорив доц. П. А. Некрасов. Історія — це партійна наука. Історики — вірні помічники партії в справі комуністичного виховання.

Без принципу історизму неможливо зрозуміти матеріальний світ, всієї дійсності. Поки існує в світі класова боротьба, будь-яка суспільна наука партійна. Партія постійно озброює своїми рішеннями істориків на боротьбу з буржуазною ідеологією. Такими важливими документами є матеріали наради з ідеологічних питань кафедр суспільних наук, наради істориків, промова М. С. Хрушова на зустрічі керівників партії та уряду з діячами літератури і мистецтва 8 березня 1963 р. про високу ідейність і художню майстерність радянської літератури і мистецтва, які витікають із головного документа — Програми КПРС.

У виступах учасників семінару підкреслювалось, що партійність радянської історичної науки означає високу об'єктивність у відтворенні історичного процесу. Саме в світлі цього кафедри суспільних наук та історичного факультету, широко залучаючи студентів, можуть розгорнути велику роботу по збиранню матеріалів і написанню історії фабрик і заводів, міст і сіл, колгоспів і радгоспів, організувати історико-краєзнавчу роботу в місті, області і в межах усього Причорномор'я.

Необхідно пов'язати цю роботу з практичною роботою по вихованню молодого покоління. Велику роль в ідеологічній роботі можуть відіграти спеціальні семінари, теоретичні конференції і науковий семінар з історіографії, які організуються на істфаці.

В. І. СКРИЛЬОВА,
В. Ф. ГОЛОВЧЕНКО.

Думки про конференцію

Доц. СУРАНОВА З. П.: «Конференція показала, що на кафедрі аналітичної хімії ведеться велика робота по дослідженню малих кількостей елементів методами спектроскопії та хроматографії».

Заслуговують уваги доповіді В. Антоновича і С. Фельдмана.

Необхідно вітати доповіді про діяльність великих хіміків, особливо тих, хто працював у Одеському університеті.

І. І. БУРШТЕЙН: «Хоч нашим науковцям довелось працювати в цьому році в складних умовах, в першому семестрі, наприклад, взагалі неможливо було займатися

науковою роботою, доповіді, представлені на конференцію, заслуговують серйозної уваги. Правда, кафедра фізичної хімії була позбавлена можливості представити роботи на наукову конференцію. Але ми сподіваємося надалі представити ряд доповідей оглядового характеру».

В. АНТОНОВИЧ, студент V курсу:

— Шкода, що кафедра фізичної хімії була представлена лише однією доповіддю. Хочеться подякувати за справді наукову і змістовну доповідь студенту із Львова. Ми з задоволенням прослухали його доповідь.

С. ФЕЛЬДМАН, студент V курсу:

— Краше було б організувати роботу хімічних секцій так, щоб ми мали змогу слухати доповіді обох секцій. Бажано, щоб в наступні роки конференції були численнішими.

Проф. О. О. МОРОЗОВ:

— В цілому конференція пройшла на високому науковому рівні. Виступаючи з доповідями студенти виконали велику роботу, займалися самостійним дослідженням. Мое побажання студентам-науковцям молодших курсів — продовжувати дослідження в цьому ж напрямку. Це дасть навички в роботі і велику користь.

ЛІНГВІСТИ, БІЛЬШЕ УВАГИ ПСИХОЛОГІЇ!

У ТРАВНІ минає 2 роки з того часу, як Рада Міністрів СРСР видала Постанову «Про поліпшення вивчення іноземних мов». Ці два роки були для викладачів іноземних мов періодом творчих пошуків у розробці нових, більш ефективних методів викладання. За цей період в країні проведено кілька важливих як республіканських, так і всесоюзних конференцій і нарад, які сприяли широкому обміну досвідом викладачів іноземних мов.

Достатньо назвати такі з них, як перша науково-методична конференція викладачів іноземних мов, яка відбулася в грудні 1961 року у Львові; міжвузівська учбово-методична конференція викладачів іноземних мов, проведена в червні 1962 року Воронежським університетом; три Всесоюзні конференції по застосуванню технічних засобів у навчанні та ряду інших.

Остання, дуже цікава і корисна міжвузівська конференція на тему: «Методика викладання іноземних мов» була проведена наприкінці березня 1963 року в І-му МДПІІМ.

В конференції взяли участь понад 1000 посланців майже з усіх республік нашої країни. Крім пленарних засідань, працювали секції мовних вузів, немовних вузів та секція підручників і учбових посібників.

В короткій газетній статті неможливо розповісти навіть стисло про основні проблеми, що піднімалися на конференції. Ми зупинимось на одній, на тому, як зріс інтерес психологів до питань методики навчання іноземним мовам, на розширенні експериментальних робіт в цій галузі. Про це свідчить той факт, що за 4 дні роботи конференції було прочитано 9 доповідей на психологічні теми. Із доповідями виступали як відомі вчені нашої країни, так і молодь.

Проф. М. І. Жинкін виступив з доповіддю на тему: «Мозок і мова», в якій прямо заявив, що при вивченні іноземних мов ні кроку не можна ступити без психології. — Оскільки мова становить частину історичної дійсності, — відзначив він, — то мозок здатний відбити систему мови в усіх її аспектах. Навчання мові повинне базуватися на розвитку слуху, особливо на першому етапі. Адже вивчаючи мову спочатку глухий. Лише після навчання слуханню співрозмовника настає зворотний зв'язок у вигляді кінестезій.

Слух перевіряє, як поєднується почуте з відтвореним. До того ж ці навички слід виховувати у вивчаючих мову шляхом участі в різноманітних діях (різні життєві ситуації, ігри і т. д.).

Навіть в найелементарнішому мовному акті реалізуються всі аспекти мови. Тому фонетика, лексика, граматики не можуть засвоюватися роздільно. Однак законом засвоєння є диференціювання (аналіз). Тому необхідно одночасно формувати три основних блоки компаративу (блоки еталонів порівняння), без яких неможливі зворотні зв'язки. До цих блоків належать: фоно-лексичний, лексико-семантичний, лексико-граматичний.

Проф. О. М. Соколов (АПН) прочитав доповідь на тему: «Вивчення іноземних мов і внутрішня мова».

З цікавою доповіддю виступив на конференції проф. В. О. Артемов, керівник лабораторії експериментальної фонетики І-го МДПІІМ: «Психологічні передумови навчання інтонації іноземній мові».

Він відзначив, що однією із найскладніших проблем при вивченні мови якоїсь країни за її межами є навчання правильній інтонації. При найрізноманітніших методологічних підходах до розв'язання цієї

проблеми однаково важливо знати справжню мовну і психологічну природу інтонації. Аналіз експериментальних даних переконує, що фізичні (акустичні) властивості інтонації та її якостей, які сприймаються нами, обумовлені видом комунікації, характером суттєвих і логічних відношень, а також синтаксичною будовою мови. Це якраз коло тих питань, які стоять в

програмі досліджень створеної в університеті лабораторії експериментальної фонетики.

Проф. В. О. Артемов зупинився також на питанні застосування програмованого навчання при навчанні інтонації іноземних мов. Він вважає, що можливо і необхідно поставити питання про створення на допомогу викладачам спеціальних машин.

ЦЕ НАМ НЕОБХІДНО

Постанова Ради Міністрів СРСР «Про поліпшення вивчення іноземних мов» підвищила активність викладачів, пробудила творчий підхід до методики викладання іноземних мов, а нові завдання в навчанні іноземними мовами привели до розриву між сучасною і традиційною методикою викладання, до невідповідності між сучасними вимогами і матеріальною базою, здатною забезпечити їх. Якщо традиційна методика ставила за мету повідомлення широким знань про мову, то сучасна методологія бачить свою мету в навчанні активно володіти іноземною мовою.

Успішне застосування нових принципів і методичних прийомів навчання іноземним мовам тісно зв'язані і навіть неможливі без широкого використання найрізноманітніших сучасних технічних засобів, які сприятимуть активному залученню до процесу навчання як студентів, так і викладачів. І не лише на заняттях, а й під час самостійної підготовки студентів. Це допоможе студентам швидко і твердо засвоїти вимову, інтонацію, певну кількість мовних моделей і слів, забезпечить на перших етапах навчання активне оволодіння мовним матеріалом.

При обмеженій кількості годин, що відводяться на вивчення іноземних мов на немовних факультетах,

при кількості студентів у групі в 12—15 чоловік «контакт» між викладачем і студентом триває 15—20 хв. на тиждень. Цього зовсім недостатньо. А використання технічних засобів навіть при умові відведення на іноземну мову не більше 2 годин на тиждень може продовжити цей «контакт» до 40—50 хв. на заняттях і на час самостійної підготовки студента, тим більш, що різноманітні прийоми роботи з машинами дають можливість об'єднати процес навчання з контролем.

Участь в роботі міжвузівської конференції з методики викладання, огляд виставки технічних засобів, які використовуються при вивченні мов у цьому та інших вузах, бесіди з викладачами різних вузів країни дають можливість зробити висновок про те, що в нашому університеті багато робиться в напрямку вивчення і популяризації серед викладачів нових методів і дуже мало, майже нічого не робиться в галузі перебудови методики навчання на базі широкого використання технічних засобів.

Хіба можна назвати справжнім використанням технічних засобів застосування магнітофонів, програвачів, дитячих фільмоскопів і діафільмів в пристосованих навіть для цього аудиторіях?

Цікаві доповіді прочитали Б. В. Беляєва «Методика, лінгвістика, психологія», Л. М. Ланда (АПН): «Педагогіка і кібернетика» та ін. В останній день роботи конференції була продемонстрована навчальна машина.

Конференція пройшла дуже цікаво, викликала багато свіжих думок. Подібні конференції сприяють удосконаленню методики викладання іноземних мов.

В. Г. ШАТУХ,
зав. кафедрою іноземних мов.

Перенесення магнітофонів, програвачів і т. п. із аудиторії в аудиторію, з одного факультету на інший навряд чи благотворно впливає на роботу. Але якщо зібрати все це в одному місці, обладнати відповідним чином хоча б одну аудиторію, створити фонотеку, зобов'язати фотокінолабораторію з допомогою і участю викладачів, виготовляти необхідні діафільми і навіть навчальні фільми, то це принесло б велику користь.

Другим кроком у цьому напрямку було б створення лабораторії усної мови за типовим проектом, розробленим і рекомендованим для немовних вузів та факультетів університетів РРФСР. Така лабораторія сприяла б виробленню навичок усної мови і компенсувала б відсутність мовного природного середовища. Вона могла б забезпечити технічними засобами аудиторні заняття, а також самостійну позааудиторну роботу студента над іноземною мовою. Хочеться сподіватися, що ректорат і адміністрація університету підтримають факультет іноземних мов, і кафедру іноземних мов зокрема, і виділять кошти, передбачені проектом для обладнання лабораторії усної мови до нового учбового року.

В. Г. СОЛОМОНОВ,
ст. викладач.

КОНФЕРЕНЦІЯ АРХЕОЛОГІВ

ряд давніх мисливських стоянок пізньокам'яного віку. Одна з таких стоянок у с. Великодолинському (Велика Аккаржа) була розкопана археологами. В 1962 р. на території північних районів Одеської області були організовані розвідки пам'яток мезоліту (середньо-кам'яний вік). Цьому питанню була присвячена доповідь проф. П. І. Борисовського (Ленінград).

Відкриття цілого ряду нових мезолітичних стоянок дозволяє зробити висновок, що в епоху мезоліту південь України був заселений людьми. Ці відкриття мають неабияке значення для вивчення історії людства.

Лаборант Одеського університету В. М. Станко (Миколаїв) проаналізував матеріали мезолітичної стоянки Гіржево, відкритої експедицією на чолі з проф. П. І. Борисовським. Доповідь кандидата історичних наук Є. К. Черниш (Москва),

зачитана на конференції, була присвячена розкопкам поселення культури гумельниці біля м. Болград Одеської області — першого поселення цієї культури на території СРСР. Племена культури гумельниці заселили територію сучасної Румунії та Болгарії в IV тисячолітті до н. е. Біля Болграда відкрито ціле давнє поселення.

Автор цієї статті розповів про розвідки, які були проведені Молдавською археологічною експедицією в Нижньому Придніау'ї. Експедиції вдалося відкрити біля села Вулканешти друге поселення періоду культури гумельниці, поселення слов'ян на березі озера Ялпук, дослідити багато римських поселень. Виявлення поселень культури гумельниці говорить про те, що ці племена жили не лише на південь, а й на північ від Дунаю і значно вплинули на культуру трипільських пле-

мен, які населяли в минулому територію сучасної України і Молдавії.

В доповідях Є. Ф. Патокової (Одеса) і В. Т. Збеневича (Київ) були висвітлені результати розкопок в с. Усатово, де в 1962 р. було розкопано кілька курганів і відкрито новий безкурганний могильник (початок II тисячоліття до н. е.). Останні розкопки дозволяють стверджувати, що у пізньотрипільських племен була диференціація населення, про що свідчать різноманітні обряди поховання.

Кандидат історичних наук Є. А. Сиданович (Москва) розповів про цікаву знахідку 1962 року — Інгульський клад речей епохи пізньої бронзи. Він нараховує 127 бронзових предметів: серпи, сокири-кельти, прикраси. Предмети, очевидно, місцевого виробництва, що говорить про надзвичайно розвинене металургійне виробництво в Північному Причорномор'ї. Виявлення кладу дає багато цікавих даних про мало вивчений період історії нашої країни — історії кіммерійських племен.

Доц. М. С. Синицині розповів про надзвичайно цікаві розкопки в 1962 р. Роксоланівського городища, які проводили студенти історичного факультету ОДУ. Місто існувало з VI в. до н. е. Влітку 1962 року були розкопані залишки згорілих будинків, серед руїн яких були знайдені цікаві знахідки. Про них доповіли на конференції М. Н. Андруніна (Одеса). Розкопки показали, що в давнину Роксоланівське городище було великим грецьким містом в Північному Причорномор'ї.

Розкопкам давнього міста Тіри на місці сучасного міста Білгород-Дністровського була

присвячена доповідь кандидата історичних наук А. І. Фурманської (Київ), розкопкам давнього Мірмякя поблизу Керчі — доповідь Н. Л. Грач (Ленінград), розкопкам Допузлавського городища в Криму — доповідь кандидата істор. наук О. Д. Дашевської (Москва).

З великим інтересом була прослухана доповідь доц. П. Й. Каришківського про знахідки Боспорських монет в Ольвії. В його доповіді було дуже логічно і з великою майстерністю показано характер торговельних зв'язків між найкрупнішими центрами Північного Причорномор'я 2000 років тому.

Л. Л. Полевой (Москва) розповів про розкопки давньослов'янського міста на території Молдавії — Алгедарського городища. На думку керівника розкопок доктора історичних наук Г. Б. Федорова Алгедарське городище потрібно пов'язувати з містом Чорним, яке згадується в давніх літописах.

Вчителі шкіл М. М. Мамотін, Л. В. Суботін, Н. А. Ширяєва розповіли про краєзнавчу роботу, яку проводять учні. Це допомагає їм у вивченні давніх пам'яток, виховує у них любов до рідного краю, любов до історії своєї країни, патріотизм, марксистсько-ленінський світогляд — риси людини комуністичного суспільства.

Цікавими були доповіді В. П. Цибекова, І. Б. Клеймана та Є. Ф. Ярової, присвячені розкопкам і давнім знахідкам на о. Березані.

Обговорення доповідей пройшло жваво і цікаво. Багато нового відкрили археологи в 1962 році. А скільки таємниць ще ховає від нас земля? Починається нова весна, літо — час нових експедицій, відкриттів.

І. Т. ЧЕРНЯКОВ,
заст. директора археологічного музею по науковій роботі.

ЗАХОПЛЮЮЧА БЕСІДА

Нещодавно відбулось заняття університетського семінару студентів, на якому виступили члени Спілки журналістів СРСР, ветерани радянської преси, працівники одеських обласних газет Леонід Золотарьов і Олександр Шнайдер.

Л. М. Золотарьов розповів про нелегку, але чудову професію журналіста, про те, як треба організувати матеріал, як його оформлювати, керуючись головним правилом: правдивість і партійна пристрасність. Він навіч чимало цікавих прикладів з особистої практики. Темі — «Фейлетон в газеті» присвятив свій хвилюючий і насичений багатим фактичним матеріалом виступ Олександр Петрович Шнайдер. Він дав коротку історичну довідку про сатиру і гумор і показав, наскільки сильна ця зброя в сучасних умовах боротьби за комунізм.

О. П. Шнайдер і Л. М. Золотарьов закликали учасників семінару ретельно працювати над словом, запросили писати в обласні газети.

Треба визнати цілком справедливим побажання, висловлене багатьма студентами, про введення на філологічному факультеті спекурсу з журналістики.

Доц. Я. ШТЕРНШТЕЙН:

У березні на істаці проходила наукова конференція археологів. В роботі конференції взяли участь наукові співробітники Інституту археології АН СРСР, Інституту археології АН УРСР, Інституту історії АН МРСР, державного Ермітажу, краєзнавці Одеси, Миколаєва, вчителі міських і сільських шкіл Одеської області.

Теми доповідей конференції присвячені підсумкам польових археологічних досліджень 1962 року. З вступним словом виступав декан істафу доц. С. М. Кувасюк. Він говорив про традиційні зв'язки археологів університету з Одеським археологічним музеєм, про роль одеських вчених у вивченні пам'яток далекого минулого нашої Батьківщини. В останні роки ці дослідження значно активізувались. Особливо успішними були археологічні дослідження в 1962 році.

Директор Одеського археологічного музею О. Г. Сальников детально розповів про розкопки і розвідки, які проводились силами університету і музею. Відзначив, що польова археологічна науково-дослідна робота проводилась в тісному контакті з науково-дослідними установами Києва та ін. Значно вплинула на ефективність досліджень координація наукових досліджень. Особливо плодотворними виявились дослідження пам'яток кам'яного віку на території Одеської області. Ще в довоєнні роки біля села Гльїнки під Одесою разом з кістками печерних ведмедів були знайдені кам'яні знаряддя праці давньої людини. Ці знахідки були довгий час єдиними і тому довгий час були предметом для суперечок серед спеціалістів про заселення людьми території Одеської області в кам'яному віці. Завдяки дослідженням останніх років, недалеко від Одеси було відкрито

Нещодавно в нашій країні і за рубежем відзначалось 90-річчя з дня народження С. В. Рахманінова.

С. В. Рахманінов уже в учнівські роки був помічений П. І. Чайковським. Його перша опера «Алеко» (1892) також привернула до себе увагу широких кіл, і не лише в Москві. Опера була представлена юнаком як екзаменаційна робота з композиції. Їй було присуджено Велику золоту медаль.

Незабаром Рахманінов виступив з оперою як диригент в Київському оперному театрі. Швидко вісуюється він і як піаніст.

Згодом С. В. Рахманінов став всевітньо відомим російським композитором, піаністом, і диригентом. Широке визнання здобули такі його прекрасні твори, як перший фортепіанний концерт, ліричні романси «Не пой, красавица, при мне», «Утро», «Дитя, как цветок, ты прекрасна» глибокі по думці і настрою прелюдії, елегії, ноктюрни і вальси.

Правда, коли вчителюється в першій критичній відгуки про Рахманінова (скажімо, в Московському журналі «Артист» за сезон 1893—1894 років і т. ін.), то напрошуються цікаві висновки: безперечність народження визначного таланту в пресі не заперечується, але критика повчально бурчить на юнака за занадто сміливі виступи, боїться, щоб не зазнався, радить бути обережним.

Ще більшу славу приносять йому пізніші твори: «Колокола», третій фортепіанний концерт, дві фортепіанні сонати, рапсодія на тему Паганіні, третя симфонія і, нарешті, симфонічні танці.

Замкнутість Рахманінова була нерідко приводом для розмов про його вигадану зарозумілість, гор-

довитість. А насправді С. В. Рахманінов був на рідкість скромним, не терпів лестощів і вихвалень. Талановитих людей він всіляко захоплював і підтримував. Одного разу під час своїх відвідин школи ім. Гнесіних С. В. Рахманінов прослухав восьмирічного учня і пророкував йому майбутнє незаурядного піаніста. Цей хлопчик — нині всім відомий піаніст Лев Оборін, професор Московської консерваторії, заслужений діяч мистецтв.

Останні роки свого життя композитор провів далеко від батьківщини. Одного разу під час закордонних гастролей Сергія Васильовича Рахманінова відвідала група артистів Московського Художнього театру. В той же вечір до композитора приїхав Ф. І. Шаляпін, який довідався про візит дорогих гостей-москвичів.

О. Л. Кніпер-Чехова розповідала, що С. В. Рахманінов був дуже схвильований зустріччю. Сідаючи за рояль, він з сумом сказав Федору Івановичу Шаляпіну: «Федя, співай мені сьогодні лише російські пісні», — і раптом заплакав.

Думка про Батьківщину не залишала Рахманінова до останніх днів його життя. Всі його твори, створені за межами Росії, пройняті тим тонким сприйняттям російської природи, яке завжди його характеризувало і яке робить музику Рахманінова близькою і потрібною радянським людям.

В роки війни Рахманінов дав багато концертів і виручені кошти передав радянському консулу. Будучи важко хворим, відчуваючи наближення смерті, Сергій Васильович Рахманінов висловив побажання, щоб після смерті його тіло було перевезене в Росію.

О. БЕРЕСТОВА,
студ. I курсу фізфаку.

В час роботи міжвузівської наукової конференції, присвяченої творчості Андрія Малишка, 29 березня в Будинку вечних відбулась цікава зустріч літстудійців університету з поетом та київськими критиками. Час був дуже обмежений, бо щойно закінчилось перше засідання секції творчості поета, на якому присутні, серед яких був і поет Андрій Малишко, заслухали 6 доповідей, і настав уже час розпочинати засідання секції взаємозв'язків. Тільки завдяки наполегливості керівника літстудії доц. А. В. Недзвідського «пересичені» доповідями критики і поет Андрій Малишко потрапили з Білого залу не до виходу, а в так звану шовкову вітальню, де вже чекали за круглим столом молоді поети.

Знайомство почалось, як це й годиться в літературній справі, не з біографічних даних, а з читання поезій. Члени літстудії університету В. Яворовський, А. Качан, О. Лашкевич, В. Наказний, випускник університету і автор першої збірки В. Мороз прочитали по два—три твори.

Першим виступив поет, критик і літературознавець, доктор філологічних наук С. А. Крижанівський. Він говорив про те, що загалом всі виступи справили на нього хороше враження.

— Наскільки можна судити про поезію, прослухавши їх всього один раз, поети знаходяться на рівні сучасних шукачів, самі шукають. Більшість поезій — філософія, хоч я сам ловлю себе на тому, що було б скучно, якби вся лірика була лише філософською. Але в цілому помічається напрям, нахил до підкорення поетичного космосу, до відкриття нового в галузі краси. Добре, що у кожного поета є своє. В поезії А. Качана відчувається драматизм, в О. Лашкевича — святе відчуття невдоволення своїм життям, тим, що зроблено. Це — творче відчуття. Позитивна

риси — добре думання, бо поезія — це хоч образне, але все-таки думання.

Негативне — перевага логічного над емоціональним. Наша поезія була надто догматизована. Наступне покоління намагається мислити емоціонально, особливо у зв'язку зі сферою відкриття.

У В. Наказного в першому з прочитаних віршів порушена композиція — кілька разів здається, що вже вірш закінчено, а він знову продовжується. Треба щось викреслити і надати віршеві композиційної стрункості. Ораторський елемент надмірний.

У В. Мороза мені найбільш сподобалося, як він зумів кольори, пахощі перевести на звуки.

Відомий київський критик, кандидат філологічних наук Л. М. Коваленко, що виступив другим, також похвалив поезію літстудійців, але й висловив низку критичних зауважень.

— Вірші загалом сподобались, але, як у кожному руслі не завжди плаває все стерилізоване, вода не завжди чиста, так і в прочитаних творах не все можна сприйняти. Подобалося те, що автори — люди, які мислять образами, намагаються йти вглиб. У кожного є свій голос, і це добре. Але я буду більше говорити про недоліки, бо я належу до критиків.

Не подобається мені загальна затуманеність, не подобається деяка одноманітність шукачів, те, що всі намагаються писати в ключі філософському. Потрібно кожному шукати в своєму ключі, притаманному власній манері творчості. Степан Олійник, наприклад, йшов по лінії лірики, а знайшов свій шлях десь через два десятиліття в галузі сатири.

Другий момент — похмурі тони. Це старить вашу поезію. Ви ж студенти, всі ви молоді, мабуть всі кохаєте, а в поезії цього зовсім не чути. Я закликаю більше писати про дівчат і взагалі про те, що ви добре знаєте. Бо з одного боку — філософізація епохи, а з другого — люди не відчують епохи, не відчують, чим ви жили.

Усім вам слід піднести тону життєвий, і, по-друге, будьте молодими в поезії. Правда, відомі випадки, коли і в пожитому віці поет здатний передати почуття молодості, Гете, наприклад, і в 75 років написав прекрасні поезії про кохання, але чи варто вам ждати так довго, краще пишати про те, що відчуваєте, тепер.

Критик Ю. Бурляй (Київ) сказав, що йому здались найкращими вірші тт. Яворовського, Качана, Мороза. Але це може бути помилкою, бо, може, прочитане — не найкраще з написаного кожною зокрема. Багато молодих поетів навмисне починають з філософських творів, це — поза, мода. Треба на це зважити тов. Яворовському. Ю. Бурляй також висловив побажання, щоб було більше різноманітних віршів.

Доцент І. М. Дузь висловив кілька зауважень про поезію тт. Яворовського і Качана. В поезії А. Качана є чіткі образи, твори хвилюють, але щодо образу зозулі, що символізує смуток матері, то І. М. Дузь вважає, що він невдалий, бо зозуля, як відомо, не висиджує своїх пташенят, а підкладає яйця в гнізда інших пташок. У поезії В. Яворовського є думка, є образи, але не всі їх можна сприйняти. Вірш про жінок містить не ту філософію. Незрозумілими є образи сонця і хлібороба. Промовець радить В. Яворовському домагатися більшої чіткості, простоти, ясності, позбавлятися завихреності в поезії.

З щирими, схвильованими словами звернувся до літстудійців Андрій Малишко.

— Нещодавно зустрічався я з молодими поетами у Львові,

потім у Харкові, тепер в Одесі з вами. Що я можу сказати про ваші поезії?

Ви — кваліфіковані в поезії, а не початківці. Ви навчилися добре мислити, у вас своє бачення світу, подій. Говорити про віршований розмір чи про ритм тут не приходиться. Але ви дуже схожі між собою і схожі на поетів-львов'ян, харків'ян та інших молодих. Це нагадує мені, як після війни з'являлись поезії у стилі О. Ющенка до 8-го Березня, до 1 Травня і т. п. Добре було те, що в 50-х роках прийшла в літературну групу молодих зі своїми ритмами, темами, образами, але коли дехто стає або намагається бути схожим на Драча, то це вже погано.

Є земна людська правда, і кожен митець тим цінний, що він сказав правду своєму народові. Слід думати про те, який ти процент правди сказав своїми творами. Як ти сам себе не оціниш, то люди тебе оцінять, і погано, коли про тебе скажуть, що ти був брехуном.

Якщо брати поезію молодих, то в цій поезії мало правди, зате багато позування, моди.

Я говорив з космонавтом Павлом Поповичем. Він розповідав, що в польоті на космічному кораблі не забував про рідну землю, в думках не відривався від неї і щасливий був, коли після благополучного приземлення знову потрапив між товаришів, а пізніше завітав свій район і в рідну хату. Справа в тому, що людський дух не тільки і не стільки космічний, як земний. Всяка людська доля хвилює нас і тому, що вона заземлена. Людина вся в землі, з піснесю, з працею, з radoшами. Всі ми — земляни. Поезія, яка відірвана від правди, від землі, мені не подобається.

Я просив би вас, дорогі товариші, пам'ятати, що треба починати з правди, із зв'язку з людиною. Греки з людини зробили Прометея, а не принесли його з космосу. Нам треба писати таку поезію, щоб у ній були нові Прометеї.

Поезія — це людина, пісня душі людської, краса людська.

Образ жінок в поезії А. Качана, що знімаються тополями в небо, прекрасний, але я поруч показав би яблуні і обеліскам.

Я хотів би вам порадити — ближче до молодості, до молодості духом, творчістю. Стверджуйте любов, тримайте міцно зелену птацю життя, не пускайте її від себе! Хай вона буде у вас над головою, у житті, в серці!

С. А. Крижанівський, вдрізвавши слово, сказав:

— Ми мало пишемо про тих, хто нас годує хлібом, про отого продуцента, як писав Т. Франко. Ми повинні більше писати про тих, хто нас годує хлібом.

На завершення цієї великої розмови з молодими керівниками літстудії доц. А. В. Недзвідський подякував усім приїжджим товаришам і особливо А. С. Малишкови за таку цікаву і корисну зустріч. Він відзначив, що багато з того, що було сказано про твори літстудійців, вони вже чули не раз. Корисні поради давав їм два роки тому, в березні 1961 року, Павло Григорович Тичина. Тепер ця зустріч, яку можна назвати цілим форумом критиків, та ще й у присутності видатного поета Андрія Малишка, ще більше переконала наших молодих поетів, що їм ще потрібно багато працювати, багато вчитись, не відриваючись від дійсності.

П. ДАНИЛКО.

Редактор М. ДОБРОГОРСЬКИЙ.

ПЕРША ВСЕСОЮЗНА

(Нотатки студкора)

Якась жінка в білій шубці кидається нам назустріч:

— Даруйте, ви із Баку?

— Хіба ви не бачите — із Одеси! — ледве переводячи подих, кам'яниючи від холоду, незадоволено відповідає Толя Зінченко, який ніяк не може зрозуміти, чому це нас, одеситів, приймають за бакинців...

Ідемо широкою магістраллю мимо струнких берізок і, особливо темних на фоні снігових заметів, ялинок, в Москву. А через годину ми уже підходимо до будинку історичного факультету МДУ по вул. Герцена, 5. На кафедрі історії середніх віків нас тепло зустрів асистент кафедри В. В. Самаркін. Він тут же познайомив нас з планом роботи I Всесоюзної студентської конференції медієвістів.

В актовому залі історичного факультету МДУ урочисто і збуджено. Тут зібрались представники університетів Москви, Ленінграда, Мінська, Горького, Казані, Одеси. I Всесоюзна студентська конференція з питань західноєвропейського феодалізму оголошується відкритою.

З вступним словом до присутніх звернувся завідуючий кафедрою історії середніх віків МДУ академік С. Д. Сказкін. Він гаряче вітає гостей, які приїхали на конференцію, організовану кафедрою.

В перший же день роботи конференції на ранковому та вечірньому засіданнях було заслухано 8 доповідей москвичів, горьківчан та одеситів. Особливо цікавими були доповіді аспірантів МДУ В. М. Володарського («Деякі проблеми німецького гуманізму в німецькій історіографії ХХ ст.»), Ю. Ф. Баянського («Відносини тевтонського ордену і Росії у світлі німецької історіографії ХХ ст.»), студента IV курсу істафаку ОДУ В. Корєнького («Філософські і соціально-політичні погляди М. Монтеня»), студенток V курсу ГДУ О. Чогодаєвої і Т. Кантемирівської («Суспільно-політичні погляди Е. Дедлі»). В наступні два дні роботи конференції було заслухано ще 10 доповідей.

Бурхливе обговорення викликали доповіді студентів-москвичів В. Мамдова (V курс) — «Роль міст південно-західної Німеччини в боротьбі між імперією і папством в першій половині XIV ст.», О. Ракова (V курс) — «До питання про земельну ренту на Русі (IX—XII ст.)», студентів-ленінградців А. Казакова (III курс) — «Передумови подорожей Х. Колумба і хід його першої експедиції (1492—1493)», В. Прохорова (IV курс) — «Палалізм і варламізм в політичному житті Візантії XIV ст.».

О. СЕМЕРІН.

(Далі буде).

ТУ-104 вирулив на злітну доріжку і на хвилину зупинився. Донеслися короткі слова команди. Запрацювали мотори, літак здригнувся і в ілюмінаторах стрімко промайнули зрозумілі лише льотчикам знаки, розкидані вздовж злітної доріжки, аероказал і судинні приміщення.

Легкий поштовх — і ми в повітрі. З катастрофічною швидкістю зменшуються розміри будинків, заводських труб, паровозика, що, немов черепаха, тягне цілу вереницю вагонів. Все набуває іграшкових розмірів.

Висота 9000 м.

Хмари закривають од нас землю. Вони різні: то густі, сизі, іноді з срібним відтінком, то якісь легкі й невагомні, прозорі, розірвані на шматки, і тоді крізь ці розриви видніється земля.

Мій сусід сидить біля самого ілюмінатора. Людина середнього віку, з глибокими зморшками на повному обличчі, він, очевидно, частий пасажир повітряних кораблів і зовсім не поділяє наших емоцій: за весь час польоту жодного разу не глянув у ілюмінатор, повністю ігнорує прохання стюардеси прикріпитися ремнями під час взльотів і посадки лайнера, захоплений читанням «Крокодила».

Внуково зустріло нас п'ятнадцятиградусними морозами. Після по-весняному теплового одеського ранку ми неначе потрапили на Північний полюс.

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“
СТОР. 4. 19 КВІТНЯ 1963 р.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, комитета ЛКСМУ и профкома Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова, гор. Одесса. БР 04172.

Адреса редакції: Одеса, вул. Щепкіна, 12. К. 16. Друкарня ОДУ ім. І. І. Мечникова.

Зам. 775—1000.